Byla C-235/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. kovo 18 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Court of Appeal (Jungtinė Karalystė)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. kovo 5 d.

Apeliantai:

United Biscuits (Pensions Trustees) Limited

United Biscuits Pension Investments Limited

Atsakovai apeliaciniame procese:

Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

2011 m. KOVO 5 D., ANTRADIENIS

COURT OF APPEAL NUTARTIS

DĖL APELIACINIO SKUNDO DĖL HIGH COURT OF JUSTICE

CHANCERY DIVISION

REVENUE LIST SPRENDIMO

<...>

BYLOJE TARP

1 UNITED BISCUITS (PENSION TRUSTEES)

2. UNITED BISCUITS PENSION INVESTMENTS LIMITED

APELIANTŲ /

DARBINIS VERTIMAS

IEŠKOVŲ

- ir -

COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND CUSTOMS,

ATSAKOVŲ APELIACINIAME PROCESE /

ATSAKOVŲ

<...>

NUTARIAMA:

1. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šios nutarties priede išdėstytus prejudicinius klausimus.

2. Sustabdyti šios bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl jam pateiktų klausimų arba kol bus priimta kita nutartis.

3. <...> [Nurodymai išsiųsti nutartį Teisingumo Teismui].

4. <...> **(orig. p. 1)**

NUTARTIES DĖL PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ PATEIKIMO EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI PRIEDAS

<u>Įžanga</u>

1. Šiuo *Court of Appeal of England and Wales (Civil Division)* (Anglijos ir Velso apeliacinis teismas, Civilinių bylų skyrius) prašymu priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo prašoma paaiškinti 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1) (toliau – PVM direktyva) 135 straipsnio 1 dalies a punkte (anksčiau – 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo — Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, 1977, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 t., 1 sk., p. 23) (toliau – Šeštoji direktyva, o abi kartu – PVM direktyvos) 13 straipsnio B dalies a punkte) nustatyto atleidimo nuo mokesčio taikymo sritį. Šioje nuostatoje numatyta, kad valstybės narės neapmokestina PVM „*draudimo <...> sandorių*“

<...>“.

DARBINIS VERTIMAS

2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą teikiamas nagrinėjant *United Biscuits (Pension Trustees) Limited* ir *UB Pension Investments Limited* ieškinį *The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* (toliau – HMRC).

Šalys

3. *United Biscuits (Pension Trustees) Limited* yra *United Biscuits Pension Fund*, *United Biscuits (UK) Ltd* darbuotojų profesinių pensijų fiksuotų išmokų fondo patikėtinis (angl. *trustee*), panašus į nagrinėtąjį Teisingumo Teismo sprendime *Wheels Common Investment Fund Trustees Ltd ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144)[1]. **(orig. p. 2)**

4. *UB Pension Investments Limited* yra *UB Pension Investment Fund*, kolektyvinio investavimo fondo, į kurį 1989–2006 m. buvo investuotas pensijų sistemos turtas, buvęs patikėtinis.

5. Šie du ieškovai kelia bylą savo ir savo pirmtakų vardu kaip pensijų fondo ir investicinio fondo patikėtiniai. Abu ieškovai ir jų pirmtakai, kurių teises ieškovai perėmė, vadinami patikėtiniais.

6. HMRC yra atsakingi už PVM surinkimą ir valdymą Jungtinėje Karalystėje.

Bylai reikšmingos faktinės aplinkybės ir bylos dalykas

7. Nustatytos šios faktinės aplinkybės:

   a. Ieškinys buvo pareikštas 2014 m. kovo 18 d. Jį pareiškė patikėtiniai, siekdami iš HMRC susigrąžinti sumas, kurias jie sumokėjo kaip PVM įvairiems investicijų valdytojams, mokėdami už pensijų fondų valdymo paslaugų (toliau – PFV paslaugos) teikimą. Ieškinys susijęs su laikotarpiu nuo 1978 m. sausio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d.

   b. PFV paslaugas, kurios buvo teikiamos patikėtiniams ir kurios nagrinėjamos šioje byloje, sudaro investicijų valdymas patikėtinių vardu. Investicijų valdytojai nesudaro sutarties su patikėtiniais dėl kokios nors rūšies žalos atlyginimo, jeigu įvyktų draudžiamasis įvykis.

   c. Šie investicijų valdytojai yra ir bendrovės, kurioms leidžiama verstis draudimo veikla pagal tam tikru metu galiojusius atitinkamus Jungtinės Karalystės *Insurance Companies Acts* (draudimo bendrovių įstatymus) (toliau – draudikai), ir bendrovės, kurios neturi leidimo verstis draudimo

[1] Sprendime *Wheels* Teisingumo Teismas nusprendė, kad šioje byloje nagrinėtas paslaugų teikimas nebuvo neapmokestinamas PVM kaip „specialiųjų investicinių fondų" valdymas, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį ir PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies g punktą, nors dėl 135 straipsnio 1 dalies a punkte numatyto atleidimo nuo mokesčio nebuvo ginčijamasi.

DARBINIS VERTIMAS

veikla (bendrovės, kurios nėra draudikai), nors vis dėlto pastarosioms bendrovėms finansų reguliavimo institucijos yra leidusios teikti nagrinėjamas PFV paslaugas. Šis ieškinys susijęs su tuo, ar bendrovių, kurios nėra draudikai, PFV paslaugų teikimas turėjo būti apmokestinamas PVM, o gal šių paslaugų teikimas buvo PVM neapmokestinami „draudimo sandoriai“, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvas.

d. Bylai reikšmingi nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punkte reikalaujamas „draudimo sandoriams“ taikomas atleidimas nuo mokesčio, aprašyti šios nutarties 14 ir kituose punktuose. **(orig. p. 3)**

Per laikotarpį, su kuriuo yra susijęs ieškinys, HMRC taikė šias nacionalines nuostatas toliau nurodytu būdu (kiek tai susiję su PFV paslaugomis, dėl kurių šioje byloje kilo ginčas):

i. bendrovių, kurios nėra draudikai, vykdomas PFV paslaugų teikimas fiksuotų išmokų pensijų fondams buvo apmokestinamas standartiniu PVM tarifu;

ii. draudikų vykdomas PFV paslaugų teikimas fiksuotų išmokų pensijų fondams[2] buvo laikomas neapmokestinamu PVM.

e. Patikėtiniai teigia, kad PFV paslaugos turėtų būti neapmokestinamos PVM kaip draudimo sandoriai pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą (o anksčiau – Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punktą). Kalbant konkrečiai:

i. ir draudikų, ir bendrovių, kurios nėra draudikai, vykdomas PFV paslaugų teikimas buvo laikomas draudimo veikla pagal draudimo direktyvas (kaip aprašyta šios nutarties 16–19 punktuose);

ii. alternatyviai, draudiko vykdomas PFV paslaugų teikimas buvo tokia draudimo veikla pagal draudimo direktyvas, ir todėl jis neturėjo būti apmokestinamas PVM; tokiomis aplinkybėmis pagal mokesčių neutralumo principą bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamoms PFV paslaugoms turėjo būti taikomas tas pats mokestinis vertinimas.

f. Patikėtiniai teigia, kad PFV paslaugos turėjo būti atleistos nuo PVM, tačiau visais bylai reikšmingais laikotarpiais Jungtinės Karalystės teisės aktuose,

[2] Iki 2005 m. sausio 1 d. i) draudikų ir ii) bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamų PFV paslaugų vertinimas PVM tikslais atitiko JK teisės aktus, pagal kuriuos draudimo sandoriams numatytas atleidimas nuo PVM buvo taikomas tik tiems paslaugų teikėjams, kurie turėjo leidimą verstis draudikų veikla. Nuo minėtos dienos iš dalies pakeitus Jungtinės Karalystės teisės aktus ir panaikinus draudimo sandoriams numatyto atleidimo nuo PVM ribojimą pagal paslaugų teikėjo statusą, skirtingas vertinimas nebeatitiko Jungtinės Karalystės teisės aktų. Vis dėlto praktiškai per visą laikotarpį, su kuriuo susijęs patikėtinių ieškinys, HMRC ir toliau laikė neapmokestinamomis PVM tik tas PFV paslaugas, kurias teikė draudikai.

DARBINIS VERTIMAS

kuriuos taikė ir aiškino HMRC, nebuvo numatytas atleidimas nuo mokesčio, kurį PVM direktyvose reikalaujama taikyti bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamoms PFV paslaugoms. **(orig. p. 4)**

g. HMRC pirmiausia teigė, kad bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamos paslaugos nėra draudimo sandoriai, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvas, todėl jiems netaikomas šiose direktyvose numatytas atleidimas nuo mokesčio, vadinasi PFV paslaugų teikimas buvo deramai apmokestinamas PVM. Be to, HMRC teigia, kad anksčiau klaidingai vertino draudikų teikiamas PFV paslaugas kaip neapmokestinamą draudimo paslaugų teikimą ir kad šis paslaugų teikimas turėjo būti apmokestinamas (tokiomis aplinkybėmis, kai paslaugos nebuvo teikiamos specialiajam investiciniam fondui).

8. Patikėtiniai siekia susigrąžinti sumokėtas PVM sumas tiesiogiai iš HMRC, teigdami, kad:

a. sumokėjo PVM bendrovėms, kurios nėra draudikai ir kurios teikia patikėtiniams paslaugas, nors iš tikrųjų neturėjo jo mokėti;

b. jie turi tiesiogiai įgyvendinamą teisę į atleidimą nuo PVM ir iš to kylančią teisę susigrąžinti permokėtą PVM;

c. susigrąžinti PVM iš paslaugas teikiančių bendrovių, kurios nėra draudikai, būtų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga, nes pagal nacionalinę Jungtinės Karalystės teisę patikėtiniai neturi galimybės pareikšti jokio pagrįsto reikalavimo šiems paslaugų teikėjams; ir

d. dėl to jie turi teisę reikalauti sugrąžinti permokėtą PVM tiesiogiai iš HMRC.

9. HMRC ginčija patikėtinių teisę susigrąžinti PVM, keldami Sąjungos ir nacionalinės teisės klausimus, kurie nėra reikšmingi šiam prašymui priimti prejudicinį sprendimą.

10. 2017 m. lapkričio 30 d. sprendime *High Court* (Aukštasis Teismas) atmetė patikėtinių ieškinį ir (be kitų dalykų) konstatavo, kad bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamos PFV paslaugos bylai reikšmingais laikotarpiais nebuvo atleistos nuo PVM (žr. teisėjo Warren sprendimo 35–100 punktus), ir kad šiuo klausimu nėra reikalo pateikti klausimo Teisingumo Teismui, nes, *High Court* nuomone, tai yra *acte clair* (žr. teismo sprendimo 101–104 ir 245 punktus).

11. Patikėtiniai apskundė *High Court* sprendimą *Court of Appeal*.

12. Po 2019 m. vasario 19 ir 20 d. surengto teismo posėdžio *Court of Appeal* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir prašyti Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl **(orig. p. 5)** to, ar bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamos PFV paslaugos pagal Sąjungos teisę neapmokestinamos PVM.

DARBINIS VERTIMAS

13. Nacionalinis teismas dar nenustatė jokių faktinių aplinkybių, susijusių su tuo, ar draudikų ir bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamos PFV paslaugos buvo tos pačios ar pakankamai panašios mokesčių neutralumo principo požiūriu, jei jis būtų taikomas (žr. teisėjo Warren sprendimo 93–99 punktus).

Bylai reikšmingi teisės aktai

a) Sąjungos teisės aktai

PVM

14. Ši byla susijusi su laikotarpiais, kai buvo taikoma ir Šeštoji direktyva, ir PVM direktyva, tačiau bylai reikšmingos abiejų direktyvų nuostatos iš esmės nesiskiria.

15. PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte (anksčiau – Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punktas) nurodyti sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

> *„a) draudimo ir perdraudimo sandoriai, įskaitant su jais susijusias paslaugas, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai;“*

Draudimas

16. 1973 m. liepos 24 d. Pirmojoje Tarybos direktyvoje (73/239/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 228, 1973, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 14), iš dalies pakeistoje 1984 m. gruodžio 10 d. Tarybos direktyva (84/641/EEB) (OL L 339, 1984, p. 21) (toliau – Pirmoji ne gyvybės draudimo direktyva) buvo pateikta rizikų klasifikacija pagal draudimo grupes (tiesioginis draudimas arba draudimas nuo nelaimingų atsitikimų) (1 straipsnio 3 dalis, Priedas) ir iš jos taikymo srities buvo pašalintos kai kurios „draudimo rūšys“ (2 straipsnio 1 dalis). Pensijų fondų valdymas nebuvo priskirtas draudimo grupei ar „draudimo rūšims“, kurioms direktyva netaikoma. Pirmosios ne gyvybės draudimo direktyvos 8 straipsnio 1 dalies b punkte buvo reikalaujama, kad leidimą turinti draudimo įmonė „*vykdytų tik draudimo veiklą ir tiesiogiai su ja susijusias operacijas ir neužsiimtų jokia kita komercine veikla*“. **(orig. p. 6)**

17. 1979 m. kovo 5 d. Pirmojoje Tarybos direktyvoje (79/267/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, susijusių su tiesioginio gyvybės draudimo veiklos pradėjimu ir vykdymu, koordinavimo (OL L 63, 1979, p. 1) (toliau – Pirmoji gyvybės draudimo direktyva) buvo reglamentuojama ilgalaikio draudimo veikla (*t. y.* nepatenkanti į Pirmosios ne gyvybės draudimo direktyvos taikymo sritį). 1 straipsnio 2 dalyje „kolektyvinių pensijų fondų valdymas“, priskiriamas „tiesioginio draudimo veiklai“, kuriai taikoma Pirmoji ne gyvybės draudimo

DARBINIS VERTIMAS

direktyva, buvo apibūdintas kaip „operacija“ (angl. *operation*). Jis taip pat buvo įtrauktas į priedo VII punktą kaip „draudimo grupė“:

a. Pirmosios gyvybės draudimo direktyvos 1 straipsnyje buvo numatyta:

„Ši direktyva reglamentuoja valstybėje narėje įsteigtų ar pageidaujančių ten įsisteigti įmonių vykdomos savarankiškos tiesioginio draudimo veiklos pradėjimą ir vykdymą tokia forma:

1. Pagal sutartis vykdomos tokios draudimo rūšys:

a) gyvybės draudimas, t. y. draudimo grupė, kurią sudaro visų pirma draudimas tik išgyvenimo iki nustatyto amžiaus atvejui, draudimas tik mirties atvejui, draudimas išgyvenimo iki nustatyto amžiaus arba ankstesnės mirties atvejui, gyvybės draudimas su įmokų grąžinimu, sutuoktuvinis draudimas, gimimų draudimas;

b) anuitetai;

c) papildomas draudimas, kuriuo draudžia gyvybės draudimo įmonės, t. y. draudimas nuo nelaimingų atsitikimų, kūno sužalojimų, įskaitant darbingumo netekimą, draudimą mirties dėl nelaimingo atsitikimo atveju, taip pat draudimą negalios dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos atveju, kai šios įvairios draudimo rūšys yra papildomos, šalia gyvybės draudimo;

d) Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje taikoma draudimo rūšis, vadinama nuolatiniu sveikatos draudimu, kurio negalima panaikinti.

2. Pagal sutartis vykdomos tokios operacijos, jeigu jas prižiūri už privataus draudimo sektoriaus priežiūrą atsakingos administracinės institucijos, kurios atitinkamoje šalyje turi tam leidimą:

<...>

c) kolektyvinių pensijų fondų valdymas, t. y. atitinkamos įmonės vardu vykdomos investicijų, ypač turto, sudarančio atsargas tų subjektų, kurie moka išmokas mirties ar išgyvenimo atveju **(orig. p. 7)** *arba nutraukus veiklą ar sumažinus jos apimtis, valdymo operacijos.*

d) c punkte nurodytos operacijos, jeigu jos apdraustos kapitalo išsaugojimo arba minimalių palūkanų mokėjimo draudimu.“

b. 8 straipsnio 1 dalies b punkte buvo reikalaujama, kad leidimą turinti draudimo įmonė *„vykdytų tik šioje direktyvoje nurodytą veiklą ir su ja susijusias operacijas ir neužsiimtų jokia kita komercine veikla.“*

c. Priede *„kolektyvinių pensijų fondų, nurodytų 1 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose, valdymas“* buvo priskirtas vienai iš „draudimo grupių“ (VII punktas).

DARBINIS VERTIMAS

18. Pirmoji gyvybės draudimo direktyva buvo panaikinta ir nuo 2002 m. gruodžio 19 d. pakeista 2002 m. lapkričio 5 d. Direktyva 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo (OL L 345, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 6 t., p. 3) (toliau – Konsoliduotoji gyvybės draudimo direktyva). Joje kolektyvinių pensijų fondų valdymas ir toliau buvo priskiriamas „tiesioginio draudimo veiklai“ (t. y. laikomas „operacija“ pagal 2 straipsnio 2 dalį). Be to, joje kolektyvinių pensijų fondų valdymas buvo priskiriamas „draudimo grupei“: žr. Konsoliduotosios gyvybės draudimo direktyvos 1 priedo VII punktą.

19. Konsoliduotoji gyvybės draudimo direktyva buvo panaikinta ir nuo 2016 m. sausio 1 d. pakeista 2009 m. lapkričio 29 d. Direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009, p. 1) (toliau – II-oji mokumo direktyva). Joje kolektyvinių pensijų fondų valdymas ir vėl priskiriamas reguliuojamai „*gyvybės draudimo veiklai*“ (kaip „operacija“: žr. 2 straipsnio 3 dalies b punkto iii papunktį), taip pat „draudimo grupei“ (žr. II-osios mokumo direktyvos II priedo VII punktą).

b) Jungtinės Karalystės teisės aktai

PVM

20. Nuo 1978 m. sausio 1 d. iki 1981 m. gruodžio 31 d. *Finance Act 1972* (1972 m. Finansų įstatymas) su pakeitimais, padarytais *VAT (Insurance) Order 1977*, 5 priedėlio 2 dalies 1 punkte PVM nebuvo apmokestinama:

„Leidimą turinčių draudikų, kaip tai suprantama pagal Insurance Companies Act 1974 2–9 straipsnius, vykdomas draudimo ir perdraudimo paslaugų teikimas“ **(orig. p. 8)**

21. Taigi atleidimui nuo mokesčio buvo taikomi du reikalavimai: a) pirmasis priklausė nuo teikiamų paslaugų pobūdžio, t. y. draudimas arba perdraudimas; ir b) antrasis priklausė nuo to, ar paslaugų teikėjas turėjo leidimą vykdyti draudiko veiklą pagal *Insurance Companies Act 1974*.

22. Nuo 1982 m. sausio 1 d. atleidimo nuo PVM formuluotė buvo pakoreguota (pagal *VAT (Insurance) Order 1981*) (1981 m. Potvarkis dėl PVM (draudimo) ir suformuluota taip:

„Asmenų, kuriems pagal Insurance Companies Act 1981 2 straipsnį leidžiama vykdyti draudimo veiklą, vykdomas draudimo ir perdraudimo paslaugų teikimas“.

23. Iš dalies pakeistas *Finance Act 1972* 5 priedėlio 2 dalies 1 punktas 1983 m. sausio 1 d. buvo priimtas iš naujo ta pačia forma *Value Added Tax Act 1983* (1983 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas, toliau – VATA 1983) 6 priedėlio 2 dalies 1 punkte.

DARBINIS VERTIMAS

24. Nuo 1990 m. gruodžio 1 d. VATA 1983 buvo iš dalies pakeistas *Value Added Tax (Insurance) Order 1990*:

„Draudimo ir perdraudimo paslaugos, kurias teikia:

a) asmuo, turintis leidimą pagal Insurance Companies Act 1982 2 straipsnį vykdyti draudimo veiklą; arba

b) draudikas, esantis už Jungtinės Karalystės ribų ir draudžiantis nuo visų rūšių rizikos ar kitų dalykų, aprašytų Insurance Companies Act 1982 1 ir 2 priedėliuose.“

25. 1994 m. rugsėjo 1 d. VATA 1983 6 priedėlio 2 dalies 1 punktas buvo iš naujo priimtas kaip *Value Added Tax Act 1994* (1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas, toliau – **VATA 1994**) 9 priedėlio 2 dalies 1 punktas.

26. Ši padėtis išliko iki 1997 m. kovo 18 d., kai (*Finance Act 1997* 38 straipsniu) 1 punktas buvo iš dalies pakeistas taip:

„Draudimo ar perdraudimo paslaugos, kai jas teikia asmuo, vykdydamas

a) visų rūšių draudimo veiklą, kuria verstis jis turi leidimą pagal Insurance Companies Act 1982 3 arba 4 straipsnius; arba

b) visų rūšių veiklą, kurią vykdydamas jis pagal šio įstatymo 2 straipsnį atleidžiamas nuo reikalavimo turėti tokį leidimą“ **(orig. p. 9)**

27. Nuo 2001 m. gruodžio 1 d. *Insurance Companies Act 1982* buvo panaikintas priėmus *Financial Services and Markets Act 2000* (2000 m. Finansinių paslaugų ir rinkų įstatymas) (*Consequential Amendments and Repeals Order 2001*) (2001 m. Potvarkis dėl pakeitimų ir panaikinimų, toliau – *2001 Amendments Order*) įgyvendinant reglamentavimo reformas *Financial Services and Markets Act 2000*. *2001 Amendments Order* VATA 1994 9 priedėlio 2 dalies 1 ir 2 punktai buvo iš dalies pakeisti taip:

„1 Draudimo arba perdraudimo paslaugų teikimas, kai, vykdydamas draudimo veiklą, jas teikia:

a) asmuo, pagal Financial Services and Markets Act 2000 4 dalį turintis leidimą sudaryti arba vykdyti draudimo sutartis;

b) asmuo, kuris yra atleistas nuo draudimo sutarčių sudarymui ar vykdymui taikomo reikalavimo dėl minėto Įstatymo 38 straipsnyje nurodyto potvarkio (ir atitinkamai gali sudaryti arba vykdyti draudimo sutartis nepažeisdamas bendro draudimo);

c) asmuo, vykdantis draudimo paslaugų rinkos veiklą;

DARBINIS VERTIMAS

d) asmuo (kuriam netaikomas a punktas), kuriam būtų reikalingas leidimas sudaryti arba vykdyti:

i) draudimo sutartį, pagal kurią šio asmens nelaimingo atsitikimo ar transporto priemonės gedimo atveju mokamos išmokos yra išimtinai arba pirmiausia išmokos natūra; arba

ii) sutartį vykdant Bendrijos bendrojo draudimo operaciją;

tačiau šią veiklą vykdančio asmens vardu.

2 Draudiko ar perdraudiko, kuris veikia už Jungtinės Karalystės ribų, teikiamos

a) draudimo paslaugos nuo visų rūšių rizikų ar kitų Pirmosios ne gyvybės draudimo direktyvos priede arba Pirmosios gyvybės draudimo direktyvos priede aprašytų dalykų; arba

b) perdraudimo paslaugos, susijusios su visų minėtų rūšių rizika ar kitais klausimais.“

28. *2001 Amendments Order* į VATA 1994 9 priedėlio 2 punktą buvo įtrauktos tokios pastabos:

„(Al) Šio straipsnio 1 punkte

Bendrijos bendrojo draudimo operacija turi tokią pačią reikšmę kaip ir 1978 m. gegužės 30 d. Tarybos direktyvoje dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su Bendrijos bendruoju draudimu, derinimo **(orig. p. 10)** *(Nr. 78/473/EEB);*

draudimo veikla – veikla, kurią sudaro draudimo sutarčių sudarymas ir vykdymas;

draudimo rinkos veikla – veikla, kaip ji suprantama pagal Financial Services and Markets Act 2000 316 straipsnio 3 dalį.

(B1) Nuorodos

a) 1 ir 4 punktuose į draudimo sutartis, ir

b) 1 punkte ir (AI) pastaboje į draudimo sutarčių sudarymą ir vykdymą,

turi būti aiškinamos kartu su Financial Services and Markets Act 2000 22 straipsniu, bet kuriuo pagal šį straipsnį priimtu atitinkamu potvarkiu ir šio įstatymo 2 priedėliu.

(C1) 2 punkte

DARBINIS VERTIMAS

a) Pirmoji ne gyvybės draudimo direktyva – tai 1973 m. liepos 24 d. Tarybos direktyva (73/239/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo;

b) Pirmoji gyvybės draudimo direktyva – 1979 m. kovo 5 d. Tarybos direktyva (79/267/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio gyvybės draudimo veiklos pradėjimu ir vykdymu, suderinimo (OL L 267, p. 1).

29. Nuo 2005 m. sausio 1 d. *VAT (Insurance) Order 2004* VATA 1994 9 priedėlio 2 dalies 1–3 punktai buvo pakeisti nustačius tokią išimtį:

„1 Draudimo sandoriai ir perdraudimo sandoriai“

30. Tuo pačiu potvarkiu buvo panaikintos 2 dalies (Al), (Bl), (Cl) pastabos.

Draudimas ir kt.

31. Per laikotarpį, su kuriuo yra susijęs ieškinys, ir tiek, kiek tai yra reikšminga bylai, pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus, kuriais reglamentuojamas leidimų suteikimas draudimo bendrovėms, PFV paslaugų teikimas, taip pat ir fiksuotų išmokų pensijų fondams, buvo laikomas „draudimo veikla“, jeigu ją vykdė draudikas, vykdantis draudimo veiklą. Taigi leidimą turinčiam Jungtinės Karalystės draudikui buvo „taikoma administracinių valdžios institucijų, **(orig. p. 11)** atsakingų už privataus draudimo priežiūrą, priežiūra“ pagal Pirmosios gyvybės draudimo direktyvos 1 straipsnio 2 dalį.

32. Bendrovė, kuri nėra draudikas, PFV paslaugoms teikti neprivalėjo gauti draudikui numatyto leidimo, taip pat ir siekdama teikti šias paslaugas fiksuotų išmokų pensijų fondams. Bendrovei, kuri nėra draudikas, leidimą teikti šias paslaugas reikėjo turėti pagal kitus teisės aktus.

Šalių argumentai

33. Žinoma, Teisingumo Teismui bus pateiktos išsamios abiejų šalių pastabos. Toliau pateikiama glausta pagrindinių *Court of Appeal* pateiktų argumentų santrauka, nurodant papildomas aplinkybes.

Patikėtinių argumentų santrauka

34. Apibendrinant, patikėtiniai teigia, kad:

a. pagal Sąjungos teisę draudimo paslaugų teikimas neapmokestinamas PVM. „Draudimo sandorių“ neapmokestinimas PVM turi tiesioginį poveikį santykiuose tarp mokesčių mokėtojų ir HMRC.

DARBINIS VERTIMAS

b. PFV paslaugų teikimas pagal Pirmąją gyvybės draudimo direktyvą ir Sąjungos draudimo direktyvomis sukurtą sistemą turi būti laikomas draudimo veiklos grupe ir (arba) draudimo veikla. Taigi pagal Sąjungos teisę šios paslaugos laikytinos draudimo veikla. Bent draudiko teikiamos PFV paslaugos pagal Sąjungos teisę tikrai laikytinos „draudimu“.

c. Svarstant „draudimo sandorių“ neapmokestinimo PVM reikšmę ir taikymo sritį, ši sąvoka turi būti aiškinama savarankiškai ir šis aiškinimas taikomas visose valstybėse narėse. Kaip nuosekliai konstatuoja Teisingumo Teismas (žr. Sprendimo *CPP* (C-349/96, EU.C.T999:93) 18 punktą ir Sprendimo *Skandia* (C-240/99 EU:C:2001:140) 30 punktą), visais atvejais analizuojant, kas yra draudimas, atspirties taškas yra draudimo direktyvose, įskaitant Pirmąją gyvybės draudimo direktyvą (su pakeitimais), nustatyta sistema. Taigi reikėtų vadovautis ta pačia savarankiška „draudimo“ sąvoka, kuri vartojama draudimo direktyvose, **(orig. p. 12)** t. y. pagal kurią PFV paslaugos yra tam tikros rūšies draudimo veikla arba draudimo veiklos grupė.

d. Kai paslaugų teikimas laikomas tam tikru draudimo sandoriu, tuomet jis neapmokestinamas PVM, neatsižvelgiant į paslaugų teikėjo statusą. Dėl to PFV paslaugų teikimas patikėtiniams Jungtinėje Karalystėje turėjo būti privalomai neapmokestinamas PVM.

e. Alternatyviu atveju, jeigu draudiko vykdomas PFV paslaugų teikimas pagal Sąjungos teisę laikytinas „draudimu“, taikant mokesčių neutralumo principą būtų gautas tas pats rezultatas. Taigi jeigu šios draudikų teikiamos paslaugos neapmokestinamos PVM, tuomet turėtų būti neapmokestinamas ir bendrovių, kurios nėra draudikai, vykdomas tų pačių arba panašių PFV paslaugų teikimas[3].

<u>HMRC argumentų santrauka</u>

35. Apibendrinant HMRC teigia:

a. bendrovių, kurios nėra draudikai, teikiamos PFV paslaugos nebuvo „draudimo sandoriai“, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punkte ir PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte numatytą išimtį.

[3] Patikėtiniai pripažįsta, kad jeigu draudikų teikiamos PFV paslaugos nebūtų deramai neapmokestinamos PVM, tuomet mokesčių neutralumas neturėtų reikšmės ir tada patikėtiniai negali remtis atleidimu nuo mokesčio, kurį anksčiau, remiantis šia hipoteze, HMRC neteisėtai taikė draudikams.

DARBINIS VERTIMAS

b. Tai yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir, kaip ir visos išimtys, ji turi būti aiškinama siaurai[4]. Nagrinėjami sandoriai neturi draudimo sandoriams būdingų esminių savybių. Aštuoniose bylose, pradedant Sprendimu *CPP*, Teisingumo Teismas kartotinai paaiškino, kad, taikant atleidimą nuo PVM, *„draudimo sandoriui paprastai būdinga tai, jog draudikas, gavęs draudimo įmoką, įsipareigoja įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudėjui išmoką, sutartą sudarant sutartį“*[5] **(orig. p. 13)**

c. Bent dviejose iš minėtų bylų Teisingumo Teismas nusprendė, kad jeigu šalis atlieka visas draudiko funkcijas, <u>išskyrus</u> rizikos prisiėmimą pagal sutartį dėl žalos atlyginimo, nagrinėjami sandoriai nėra draudimo sandoriai, kiek tai susiję su atleidimo nuo PVM taikymu[6].

d. Šioje byloje nagrinėjami sandoriai šių esminių savybių neturi: šalys nesiginčija, kad PFV paslaugų teikėjai <u>nedraudžia</u> patikėtinių <u>nuo jokios rizikos</u> ir <u>neturi sutartinių santykių su asmenimis, kurie yra apdrausti</u> kokios nors rūšies draudimu, t. y. apdraustaisiais. Taigi nagrinėjamiems sandoriams atleidimas nuo mokesčio netaikomas.

e. Jurisprudencija, kuria remiasi patikėtiniai, nepakeičia šios analizės. Teisingumo Teismo nuoroda į Pirmąją ne gyvybės draudimo direktyvą (su pakeitimais) byloje *CPP* buvo padaryta nagrinėjant, ar „draudimas“ galėtų apimti paslaugų teikimą esant nelaimingam atsitikimui / nuostoliams, kai išmokos yra mokamos natūra, o ne išmokama pinigų suma. Pirmoji gyvybės draudimo direktyva taikoma „operacijoms“, neatsižvelgiant į tai, ar jos apima „draudimo sandorius“ (kaip tai suprantama pagal atleidimą nuo PVM), kad leidimą turintis draudikas galėtų vykdyti šio pobūdžio veiklą kaip savo draudimo veiklos dalį. Sprendime *Skandia* Teisingumo Teismas atmetė argumentą, kad pakanka, jog „draudimo sandoris“ apimtų reguliuojamą veiklą, kuri neturi „esminių savybių“, apibrėžtų Sprendime *CPP*.

f. Teisingumo Teismas nė vienoje byloje nebuvo nukrypęs nuo „esminės“ draudimo sandorio reikšmės, kaip nurodyta Sprendime *CPP*, remiantis draudimo direktyvomis ar kuo kitu.

DARBINIS VERTIMAS

4 Sprendimo *CPP*, C-349/96, EU:C:1999:93, 15 punktas, Sprendimo *Skandia*, C-240/99 EU:C:2001:140, 32 punktas.

5 Sprendimo *CPP*, C-349/96, EU:C:1999:93, 17 punktas; Sprendimo *Skandia*, C-240/99, EU:C:2001:140, 37 punktas; Sprendimo *Taksatorringen*, C-8/01, EU:C:2003:621, 39 punktas; Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-13/06, EU:C:2006:765, 10 punktas; Sprendimo *Swiss Re Germany Holding*, C-242/08, EU:C:2009:64, 34 punktas; Sprendimo *BGZ Leasing*, C-224111, EU:C:2013:15, 58 punktas; Sprendimo *Mapjre*, C-584/13, EU:C:2015:488, 28 punktas; Sprendimo *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, 22 punktas.

6 Sprendimas *Skandia*, C-240/99, EU:C:2001:140; Sprendimas *Aspiro*, C-40/15, ECLI:EU:C:2016:172.

g. Draudimui taikomo atleidimo nuo mokesčio taikymo sritis išimtinai ir išsamiai reglamentuojama PVM direktyvose. Jos negalima plėsti remiantis mokesčių neutralumo principu (Sprendimo *Aspiro* 31 punktas). Be to, niekas negali, grįsdamas reikalavimą, savo naudai remtis neteisėtumu, padarytu kito asmens naudai (Sprendimo *Rank Group*, C-259/10 **(orig. p. 14)** ir C-260/10, EU:C:2011:719, 62 punktas (ir kaip tai pripažįsta patikėtiniai).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo motyvai

36. *Court of Appeal* nuomone, PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto aiškinimas ir taikymas ir šios nuostatos santykis su Pirmąja gyvybės draudimo direktyva (su pakeitimais) šios bylos aplinkybėmis nėra *acte clair*.

37. Dėl šių priežasčių *Court of Appeal* mano, jog tam, kad jis galėtų priimti sprendimą dėl apeliacinio skundo, Teisingumo Teismas turi priimti prejudicinį sprendimą ir atsakyti į toliau pateiktą klausimą.

Pateikiamas klausimas

38. Ar tokių PFV paslaugų, kurias patikėtiniams teikia: a) draudikai ir (arba) b) bendrovės, kurios nėra draudikai, teikimas yra „draudimo sandoriai“, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą (anksčiau – Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punktas)?

<...>

DARBINIS VERTIMAS